

Personenstelsel bij de kamerverkiezingen

Dit voorstel tot modernisering van het kiesstelsel beoogt bij te dragen tot herstel van vertrouwen van burgers in onze vertegenwoordigende democratie. De herziening moet de kiezer meer invloed geven en de band tussen kiezer en gekozene versterken.

Het voorgestelde stelsel gaat ervan uit dat de kiezer met zijn stem direct bijdraagt tot de invloed die de gekozen kandidaat zal verwerven. De lijstvolgorde moet worden bepaald door de kiezers. De kiezer moet toegang krijgen tot een via het internet georganiseerde achterban van de kandidaat van zijn keuze – dus geen lokale geografische districten, maar per kamerlid een landelijk www-district. Van het huidige systeem blijven ook kenmerken behouden. Zo vindt de zetelverdeling volgens een landelijk systeem van evenredige vertegenwoordiging plaats. De kiezer die niet op een persoon wil stemmen kan desgewenst zijn stem aan een lijst geven.

De eerste stap in het voorgestelde systeem gaat over de keus voor personen. De door de politieke partij samengestelde lijst geldt voor het hele land en wordt in alfabetische volgorde aan de kiezer voorgelegd. Na afloop van de stemming worden de kandidaten per lijst gerangschikt in de volgorde van hun stemmenaantal. Die volgorde is beslissend voor toelating tot het parlement. Zo verkrijgt elke gekozene een invloedfactor gelijk aan zijn persoonlijk stemmenaantal (gemiddeld ongeveer gelijk aan de kiesdeler). Dat resultaat wordt gepubliceerd en heeft consequenties voor de politieke status van het kamerlid. Zo wordt de stem van de kiezer een rechtstreekse toekenning van invloed aan de gekozen kandidaat.

Als alternatief voor de kiesmogelijkheid per kandidaat is er een kiesmogelijkheid voor de lijst als geheel, doch niet gekoppeld aan een lijsttrekker zoals nu. De kiezer die niet voor een persoon wil kiezen kan dus een niet-persoonsgebonden stem geven aan de partij. Deze 'lijst-stemmen' worden voor bepaling van de invloedfactor in dezelfde verhouding over de kandidaten verdeeld als waarin zij persoonlijke aanhang hebben verworven.

De tweede stap in het systeem betreft het formeren van een achterban. Gekoppeld aan het uitbrengen van een stem op politicus P kan de kiezer zich opgeven als lid van de achterban van P. Het contact tussen P en diens achterban verloopt via de website van P. We hebben nu dus een modern soort 'district' gevormd, niet op de landkaart maar op het internet, en niet voorafgaand aan, maar als resultaat van de verkiezing.

Het is P niet toegestaan de Achterban af te wijzen of te ontbinden. De achterban kan door P worden benut voor opiniepeiling, brainstorming, propaganda of het vragen van advies bij bepaalde politieke handelingen of persoonlijke beslissingen, o.a. wanneer P de fractie of de kamer wil verlaten.

Onderzocht moet worden in hoeverre D66 bij de volgende verkiezingen de stappen van dit voorstel binnen de mogelijkheden van de huidige kieswet op de D66 lijst kan toepassen. Bij succes geeft dat aan D66 een competitievoordeel, waardoor wijziging van het kiesstelsel vanzelf aanhang krijgt. ♦